การวางผังนโยบายระดับภาค ภาคตะวันออก

กรมโยธาธิการและผังเมือง

หลักการและเหตุผล

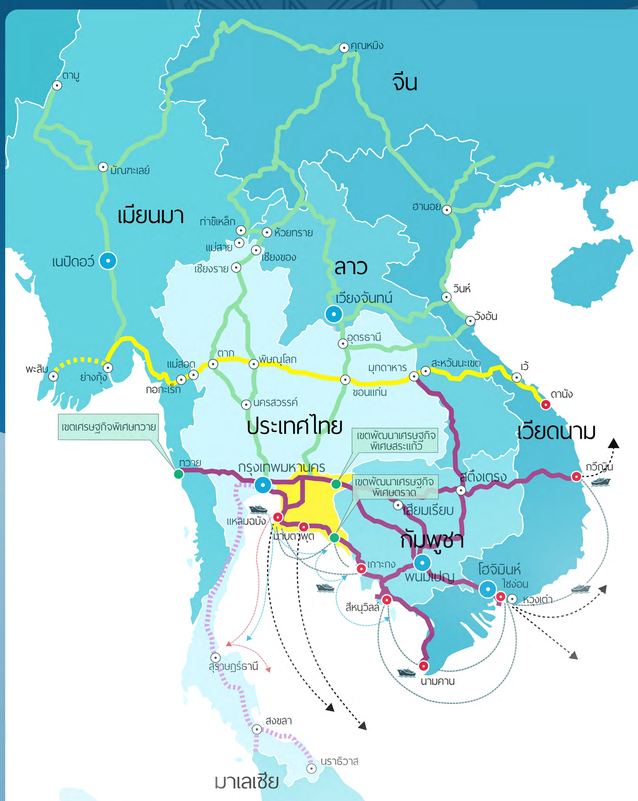

ภาคตะวันออก

เป็นพื้นที่ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อยุทธศาสตร์ การพัฒนาประเทศ เนื่องมาจากรัฐบาลมีนโยบายการพัฒนาพื้นที่ต่อยอดการพัฒนาบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก (ESB) เพื่อพัฒนาเป็นพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ทั้งยังเป็นแหล่งเกษตรกรรมที่อุดมสมบูรณ์ ศูนย์รวมการท่องเที่ยวระดับนานาชาติ มีเขตเศรษฐกิจพิเศษเชื่อมโยงการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา และเป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวจากภาคมหานคร จึงเป็นโอกาสและความท้าทายของภาคตะวันออก ในการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันและการกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจไปยังเมืองและชุมชนต่างๆ

กรมโยธาธิการและผังเมือง จึงได้ดำเนินการปรับปรุงผังนโยบายระดับภาค ภาคตะวันออกที่ได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2550 เพื่อให้สอดรับกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และบริบทการพัฒนาประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งเป็นผังนโยบายการใช้พื้นที่ชี้นำการพัฒนาให้กับกลุ่มจังหวัด จังหวัด เมือง และชุมชน พร้อมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปดำเนินพัฒนาพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นทิศทางเดียวกันต่อไป

พื้นที่โครงการ

ครอบคลุมพื้นที่ 8 จังหวัด ได้แก่
จังหวัดนครนายก ปราจีนบุรี สระแก้ว ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผังนโยบายระดับภาค ภาคตะวันออกจะเป็นกรอบนโยบายการใช้พื้นที่ระดับภาค กลุ่มจังหวัด และจังหวัด ที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และผังนโยบายระดับประเทศอย่างเป็นรูปธรรม

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีกรอบนโยบายและแผนผังพัฒนาพื้นที่ในระดับภาคและกลุ่มจังหวัด สามารถนำไปจัดทำแผนงาน/โครงการ พัฒนาพื้นที่ให้สอดคล้องกัน และเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของผังภาค

3. สามารถนำเสนอผังนโยบายระดับภาค ภาคตะวันออก ต่อคณะกรรมการนโยบายผังเมืองแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบ นโยบายการใช้พื้นที่ของภาค เพื่อให้การพัฒนาพื้นที่ภาคและกลุ่มจังหวัดไปในทิศทางเดียวกัน

การวางผังนโยบายระดับภาค ภาคตะวันออก ตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ.2562

ในมาตรา 8 ได้แบ่งระบบการวางผังเมืองของประเทศไทย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม 5 ประเภท

1 ผังนโยบายการใช้ประโยชน์พื้นที่

กำหนดกรอบนโยบายและยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศในด้านการใช้พื้นที่ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจเพื่อให้เป็นไปตามผังนโยบายดังกล่าว (มาตรา 12)

ผังนโยบายระดับประเทศ

กรอบนโยบายการพัฒนาพื้นที่ระดับประเทศ ด้านการใช้พื้นที่ การพัฒนาเมืองและชนบท โครงสร้างพื้นฐานหลัก การพัฒนาพื้นที่พิเศษ การรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ฯลฯ

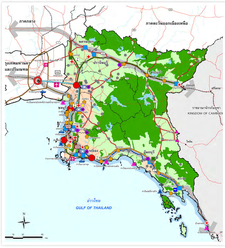

ผังนโยบายระดับภาค

แผนผังนโยบายการพัฒนาพื้นที่ภาค ชี้นำการพัฒนาและดำรงรักษาพื้นที่ที่มีขอบเขตเกินหนึ่งจังหวัด ในด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน การพัฒนาเมือง การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

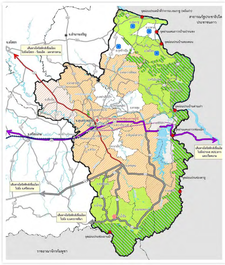

ผังนโยบายระดับจังหวัด

แผนผังยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่จังหวัด เป็นแนวทาง / มาตรการการพัฒนาพื้นที่ระดับจังหวัด ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน การพัฒนาเมือง การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2 ผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน

กำหนดกรอบแนวทางและแผนงานการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใด เพื่อการพัฒนาเมืองและการดำรงรักษาเมือง บริเวณที่เกี่ยวข้อง และชนบท โดยการวางและจัดทำผังเมืองรวมจะต้องสอดคล้องกับผังนโยบายระดับภาคและผังนโยบายระดับจังหวัด ต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน (มาตรา 25)

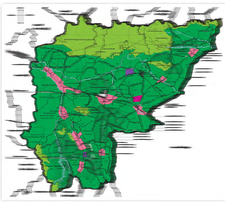

ผังเมืองรวม

แผนผัง มาตรการ ข้อกำหนด ผังเมืองรวมจังหวัดและผังเมืองรวมเมือง/ชุมชน ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน พื้นที่โล่ง โครงการคมนาคมขนส่ง กิจการสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และบริการสาธารณะ

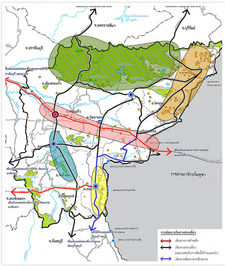

ผังเมืองเฉพาะ

แผนผัง และโครงการดำเนินการ

เพื่อพัฒนาหรือดำรงรักษาบริเวณเฉพาะแห่ง หรือกิจการที่เกี่ยวข้องในเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้อง หรือชนบท

การจัดทำผังนโยบายระดับภาค พ.ศ.2580

ตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 ในมาตรา 15 เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของผังเมือง ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองวางและจัดทำผังนโยบายระดับภาค เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและการดำรงรักษาพื้นที่ที่มีขอบเขตเกินหนึ่งจังหวัด ในด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน การพัฒนาเมืองและชนบท การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณูปโภค สาธารณูปการและบริการสาธารณะ รวมทั้งบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เสนอต่อคณะกรรมการนโยบายผังเมืองแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

องค์ประกอบผังนโยบายระดับภาค

มาตรา 16 ผังนโยบายระดับภาค ประกอบด้วย

1 วัตถุประสงค์ในการวางและจัดทำผังนโยบายระดับภาค

2 แผนที่แสดงเขตผังนโยบายระดับภาค

3 แผนผังที่ทำขึ้นเป็นฉบับเดียวหรือหลายฉบับ โดยมีสาระสำคัญ

(ก) การใช้ประโยชน์ที่ดิน

(ข) การตั้งถิ่นฐานและระบบชุมชน

(ค) ระบบการคมนาคมและการขนส่ง

(ง) ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และบริการสาธารณะตามโครงสร้างพื้นฐาน

(จ) เขตพัฒนาการท่องเที่ยว

(ฉ) การพัฒนาเมืองและชนบท

(ช) พื้นที่พัฒนาพิเศษ

(ซ) แหล่งศิลปวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

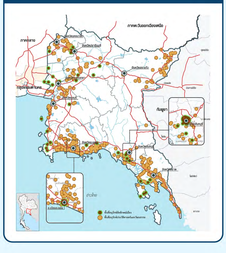

(ฌ) แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ

(ญ) แสดงผังน้ำ

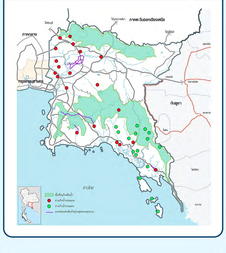

(ฎ) การเชื่อมโยงประเทศในภูมิภาค

(ฏ) อื่นๆ ตามความจำเป็น

ในกรณีที่ผังนโยบายระดับภาคไม่มีสาระสำคัญประการใดตาม (ก) (ข) (ค) (ง) (จ) (ฉ) (ช) (ซ) (ฌ) (ญ) หรือ (ฎ) จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายผังเมืองแห่งชาติ และให้ระบุเหตุผลดังกล่าวไว้ในผังนโยบายภาคนั้นด้วย

4 นโยบาย มาตรการ และวิธีการดำเนินการเพื่อปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของผังนโยบายระดับภาค

5 การบริหารและพัฒนาการผังเมือง วิธีปฏิบัติ และความร่วมมือของหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

การวางผังนโยบายระดับภาค ภาคตะวันออก

กรมโยธาธิการและผังเมือง

ประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกฯ พ.ศ.2562 ประกาศราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ.2562 และบังคับใช้เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ.2562

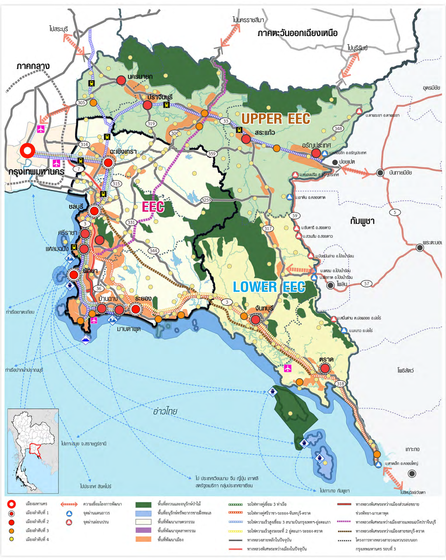

การวางผังนโยบายระดับภาค ภาคตะวันออก คำนึงถึงความสอดคล้องกับแผนภาพรวมการพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก(EEC) และแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดฯ ในด้านระบบเมืองและชุมชน การใช้ประโยชน์ที่ดิน การพัฒนาคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ และระบบโครงสร้างพื้นฐาน ตั้งแต่ระดับกลุ่มจังหวัด จังหวัด เมือง และระบบชุมชน รวมถึงสนับสนุนการเชื่อมโยงภูมิภาคอื่นๆ ในอาเซียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นไปในกรอบทิศทางเดียวกัน และสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจอย่างสมดุลตามศักยภาพ โดยกำหนดโครงสร้างการพัฒนาไว้ดังนี้

- กำหนดแกนการพัฒนาในแนวตะวันออก-ตะวันตก เพื่อเชื่อมโยงกับภาคมหานคร พื้นที่ชายฝั่งทะเลด้านตะวันตก และภาคใต้ รวมถึงพื้นที่ประเทศเพื่อนบ้าน
- พัฒนาพื้นที่ตามแกนการพัฒนาในแนวเหนือ-ใต้ เพื่อเชื่อมโยงภาคตะวันออกเฉียงเหนือออกสู่ สปป.ลาว และจีน
- สร้างเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ สังคม การบริหารปกครอง พัฒนาเมืองใหม่และปรับปรุงเมืองเก่าให้มีประสิทธิภาพ
- สร้างแนวเชื่อมโยงการใช้ที่ดินกับการขนส่งในพื้นที่ โดยจัดกลุ่มคลัสเตอร์ตามศักยภาพการผลิต

โดยการกำหนดกรอบการพัฒนาภาคตะวันออก ได้แบ่งกลุ่มพื้นที่พัฒนาเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

- **กลุ่ม EEC** ประกอบด้วย กลุ่มจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง มีบทบาทในการเป็นประตูเศรษฐกิจสำคัญของประเทศในด้านการผลิตสินค้าและการขนส่ง การลงทุน การท่องเที่ยว เชื่อมโยงอาเซียน จีนและอินเดีย
- **กลุ่ม Upper EEC** ประกอบด้วย กลุ่มจังหวัดนครนายก ปราจีนบุรี และสระแก้ว มีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน
- **กลุ่ม Lower EEC** ประกอบด้วย กลุ่มจังหวัดจันทบุรี และตราด มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเกษตรกรรมมูลค่าสูง การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

แผนผังการใช้ประโยชน์ในที่ดิน และแผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ.2562

1 แผนผังการใช้ประโยชน์ในที่ดิน

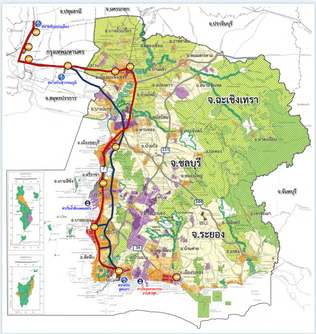

กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน
4 กลุ่มหลัก 11 ประเภท

พื้นที่พัฒนาเมืองและชุมชน	พื้นที่พัฒนาพื้นที่เกษตรกรรม
พ. ที่ดินประเภทศูนย์กลางพาณิชยกรรม	ชม. ที่ดินประเภทชุมชนชนบท
ม. ที่ดินประเภทชุมชนเมือง	สก. ที่ดินประเภทส่งเสริมเกษตรกรรม
รม. ที่ดินประเภทของรับการพัฒนาเมือง	ที่ดินประเภทที่พระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน
ส.อ. ที่ดินประเภทของส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษเพื่อกิจการพิเศษ	

พื้นที่พัฒนาอุตสาหกรรม	พื้นที่อนุรักษ์พื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ส.อ. ที่ดินประเภทของส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษเพื่อกิจการอุตสาหกรรม	ที่ดินประเภทที่ไม่ควรเพื่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
อ. ที่ดินประเภทพัฒนาอุตสาหกรรม	ที่ดินประเภทอนุรักษ์ป่าไม้

2 แผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค

(1) แผนผังระบบสาธารณูปโภค ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และระบบควบคุมและขจัดมลภาวะ

(2) แผนผัง ระบบคมนาคมและขนส่ง

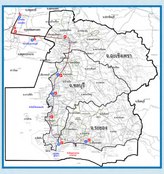

(3) แผนผังระบบการตั้งถิ่นฐานและภูมิสังคม

(4) แผนผัง ระบบบริหารจัดการน้ำ

(5) แผนผังระบบป้องกันอุบัติภัย

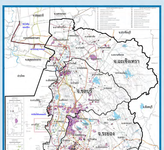

มาตรการ

ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ที่เหมาะแก่การประกอบอุตสาหกรรมเป้าหมาย อุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษ และการประกอบกิจการ

ประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกฯ พ.ศ.2563 ประกาศราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ.2562 และบังคับใช้เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ.2562 *โดยเบื้องต้นใช้บังคับเป็นผังเมืองรวมแทนผังเมืองรวมเดิม ซึ่งมีจำนวน 16 ผัง (ผังเมืองรวมจังหวัด 3 ผัง ผังเมืองรวมเมือง/ชุมชน 13 ผัง)*

การวางผังนโยบายระดับภาค ภาคตะวันออก

กรมโยธาธิการและผังเมือง

บริบทการพัฒนาพื้นที่ภาคตะวันออก

>> ศักยภาพที่ตั้ง

เชื่อมโยงกับภาคมหานคร พื้นที่ชายฝั่งทะเลด้านตะวันตก ภาคใต้ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้าน เช่น กลุ่ม CLMV จีน เกาหลี ญี่ปุ่น มีขนาดพื้นที่ 36,735.70 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 7 ของเนื้อที่ประเทศ โดยจังหวัดสระแก้วมีพื้นที่มากที่สุด รองมา ได้แก่ จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี ชลบุรี ระยอง ตราด และนครนายก

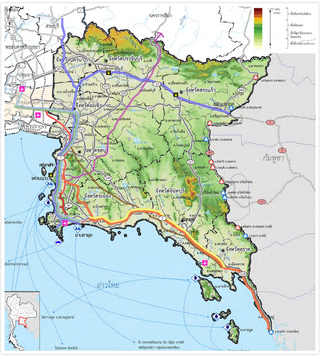

- ลักษณะภูมิประเทศมีความหลากหลายเอื้อต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการตั้งถิ่นฐาน
- อยู่ในตำแหน่งทำเลที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่เหมาะสม
- มีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย
- มีทรัพยากรป่าไม้ที่มีความหลากหลายและมีความอุดมสมบูรณ์อยู่ทางด้านตอนเหนือและตะวันออกของพื้นที่
- ตั้งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำหลัก คือ ลุ่มน้ำปราจีนบุรี ลุ่มแม่น้ำบางปะกง ลุ่มน้ำโตนเลสาบ และลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตะวันออก

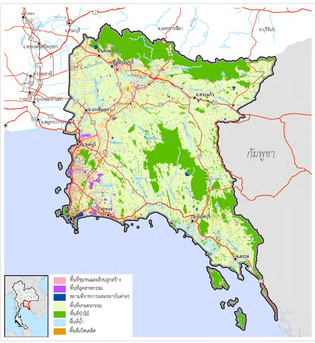

>> การใช้ประโยชน์ที่ดิน ปี 2560

การใช้ประโยชน์ที่ดินของภาคตะวันออกมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงเป็นพื้นที่เมือง/ชุมชน และพื้นที่อุตสาหกรรมมากขึ้น การใช้ที่ดินปัจจุบันในปี 2560 ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ร้อยละ 60.74 รองลงมา คือ ป่าไม้ ร้อยละ 22.99 พื้นที่เมืองและชุมชน ร้อยละ 7.14 ส่วนพื้นที่อุตสาหกรรม มีร้อยละ 1.46

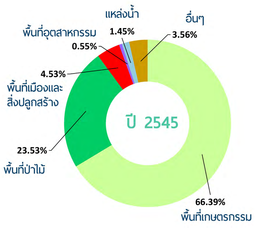

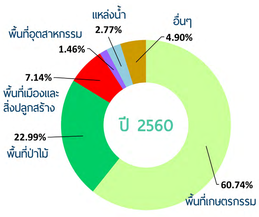

- การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ช่วง 15 ปี (พ.ศ.2545-2560) ของภาคตะวันออก มีพื้นที่เมืองและชุมชนเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.16 ส่วนพื้นที่เกษตรกรรม และป่าไม้ มีสัดส่วนลดลงร้อยละ 0.59 และ 0.14 ตามลำดับ ส่วนพื้นที่อุตสาหกรรม มีสัดส่วนเพิ่ม ร้อยละ 11.90

>> ระบบคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์

ภาคตะวันออกมีศักยภาพและความพร้อมในการพัฒนาระบบโครงข่ายคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงทั้งทางถนน ทางรถไฟ ทางน้ำ และทางอากาศอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และเชื่อมโยงกับนานาประเทศได้โดยตรง

- สนามบินอู่ตะเภามีบทบาทสำคัญในการเป็นเมืองการบินภาคตะวันออก (EECa) พัฒนาเป็นสนามบินนานาชาติหลักแห่งที่ 3 ของประเทศ
- ท่าเรือมีบทบาทสำคัญและมีความหลากหลาย
  - ท่าเรือแหลมฉบังเป็นท่าเรือในการขนส่งสินค้าที่สำคัญ
  - ท่าเรือมาบตาพุดเป็นท่าเรืออเนกประสงค์
  - ท่าเรือสัตหีบใช้ประโยชน์เพื่อการอุตสาหกรรม การทหาร การท่องเที่ยว
  - ท่าเรือในจันทบุรีและตราดสามารถพัฒนาเป็นท่าเรือชายฝั่งเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน
- มีระบบรางเพื่อขนส่งคนและสินค้าเชื่อมต่อจากภาคมหานครสู่พื้นที่ EEC และภาคตะวันออก ทั้งระบบรางเดิม ทางคู่ และรถไฟความเร็วสูง

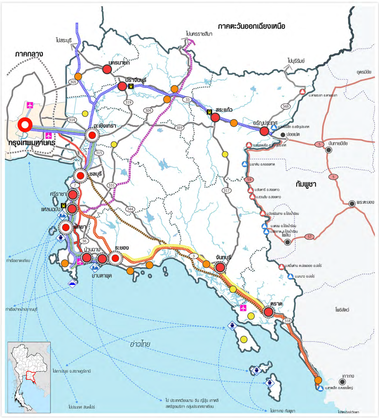

การวางผังนโยบายระดับภาค ภาคตะวันออก

กรมโยธาธิการและผังเมือง

บริบทการพัฒนาพื้นที่ภาคตะวันออก

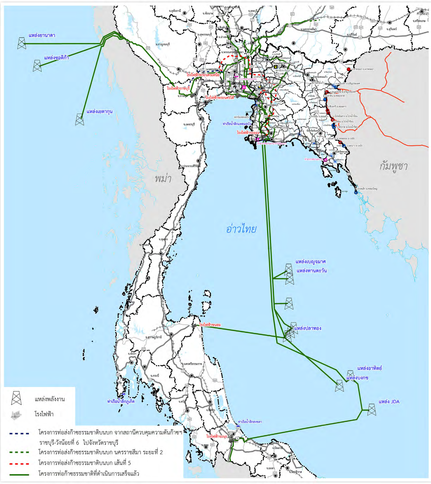

>> ระบบสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ มีโครงสร้างพื้นฐานที่ดีและพอเพียงที่สามารถขยายตัวของเมือง/ชุมชนและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ทั้งทางด้านพลังงานที่สนับสนุนการพัฒนาของประเทศ ความพร้อมของการบริการสังคม (การศึกษา-สาธารณสุข)

- **พัฒนาโครงสร้างด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีดิจิทัล** เพื่อเป็นศูนย์กลางข้อมูล
- **เพิ่มศักยภาพอ่างเก็บน้ำ การสร้างอ่างเก็บน้ำแห่งใหม่** และเชื่อมโยงแหล่งน้ำ และระบบผันน้ำ
- **มีการพัฒนาบุคลากร** เพื่อรองรับการเติบโตของภาคเศรษฐกิจ

>> การพัฒนาเมืองและชุมชน ในปี 2560 มีเทศบาลรวม 207 แห่ง (รวมเมืองพัทยา) แบ่งเป็นเทศบาลนคร 3 แห่ง เทศบาลเมือง 24 แห่ง และเทศบาลตำบล 179 แห่ง

- **มีชุมชนเมืองที่เป็นศูนย์กลางหลักและศูนย์กลางรอง** ซึ่งมีบทบาทเป็นศูนย์กลางทางการปกครอง การค้า การบริการ การท่องเที่ยว คมนาคม การศึกษา การสาธารณสุข และด้านอื่นๆ
- **ลักษณะเมืองส่วนใหญ่เป็นเมืองชุมชนขนาดเล็ก**
- **พื้นที่ภาพรวมของภาคตะวันออกปรับตัวเข้าสู่สังคมเมือง** ซึ่งในปี 2560 มีประชากรเมืองต่อชนบทเท่ากับ 40 : 60 และในปี 2580 มีสัดส่วนเป็น 53 : 47

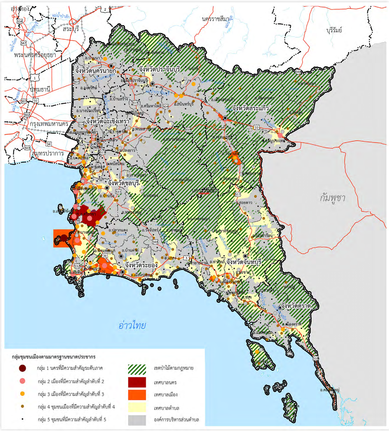

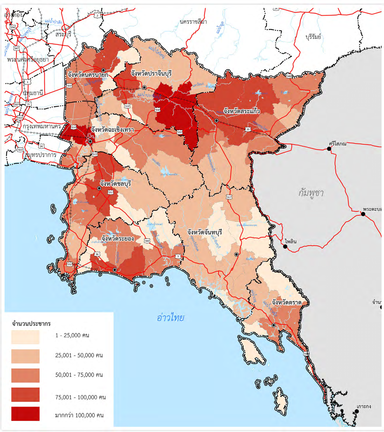

รูปแสดงจำนวนประชากรในจังหวัดต่างๆ พ.ศ.2560

>> ประชากรและสังคม

ประชากรภาคตะวันออกโดยรวมมีอัตราการเพิ่มเฉลี่ยอย่างต่อเนื่องและสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ จำนวนประชากรขยายตัวอย่างต่อเนื่องจาก 4.06 ล้านคน ในปี 2540 (ร้อยละ 6.68 ของประเทศ) เป็น 5 ล้านคน ในปี 2560 (ร้อยละ 7.55 ของประเทศ) ซึ่งอัตราการเพิ่มของประชากรรวมของภาคช่วงปี 2555-2560 เฉลี่ยร้อยละ 1.2 ต่อปี (สูงกว่าอัตราเพิ่มของประเทศที่มีอยู่ ร้อยละ 0.5) และจำนวนประชากรภาคสูงเป็นอันดับที่ 5 ของประเทศรองจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคเหนือ ภาคใต้

- **ปี 2560 จังหวัดชลบุรีมีจำนวนประชากรมากที่สุด 1.51 ล้านคน** รองลงมาคือ จังหวัดระยอง 0.711 ล้านคน และจังหวัดฉะเชิงเทรา 0.710 ล้านคน
- **โครงสร้างประชากรของภาคตะวันออกเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ในปี 2571** มีสัดส่วนผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 20

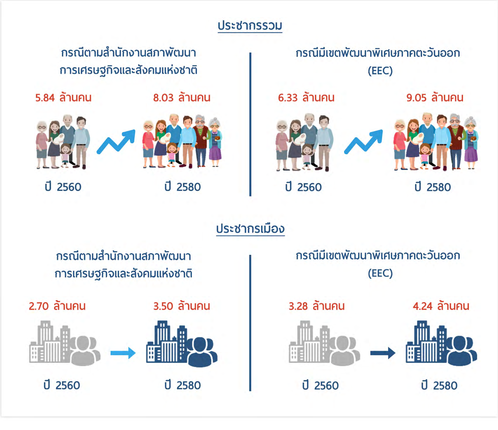

การวางผังนโยบายระดับภาค ภาคตะวันออก

กรมโยธาธิการและผังเมือง

บริบทการพัฒนาพื้นที่ภาคตะวันออก

>> การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ภาคตะวันออกเป็นฐานเศรษฐกิจหลักของประเทศ โดยมีบทบาทในการเป็นฐานเศรษฐกิจชั้นนำ ศูนย์รวมของอุตสาหกรรมสำคัญ และเป็นที่ตั้งของกลุ่มอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและอุตสาหกรรมแห่งอนาคต ทั้งยังเป็นจุดเชื่อมต่อสำคัญในด้านการค้าระหว่างประเทศ เชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจไปยังภายในภูมิภาคและทั่วโลก

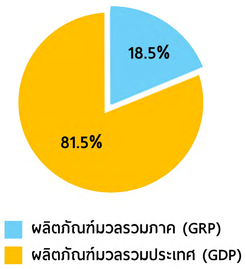

แผนภูมิแสดงโครงสร้างเศรษฐกิจของภาคตะวันออก ระหว่างปีพ.ศ. 2545 และ 2560

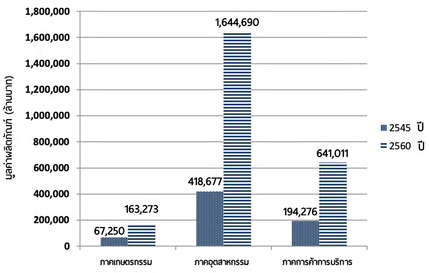

- **ฐานเศรษฐกิจของภาคมีขนาดใหญ่และมีบทบาทต่อเศรษฐกิจส่วนรวมของประเทศ** ในปี 2560 มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 6.3 มูลค่า GRP เท่ากับ 2.85 ล้านล้านบาท หรือร้อยละ 18.5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ ซึ่งมีมูลค่าอยู่ที่ 15.4 ล้านล้านบาท
- **โครงสร้างทางเศรษฐกิจของภาคมีการเปลี่ยนแปลงจากเศรษฐกิจแบบเกษตรมาสู่ภาคอุตสาหกรรมและเริ่มมีแนวโน้มปรับตัวเข้าสู่ภาคการค้าและบริการเพิ่มขึ้น**

>> การค้าชายแดน พื้นที่ภาคตะวันออกมีพื้นที่ชายแดนติดต่อกับประเทศกัมพูชาตั้งแต่จังหวัดสระแก้ว จันทบุรี และตราด มีจุดการค้าชายแดนทั้งหมด 3 จุด มีด่านการค้าชายแดนที่สำคัญ ได้แก่ ด่านศุลกากรอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ด่านศุลกากรคลองใหญ่ จังหวัดตราด และด่านศุลกากรจันทบุรี

- **ปี 2560 มีมูลค่าการค้าชายแดนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงปี 2558-2560** เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 0.12 ต่อปี
- **มูลค่าการส่งออกลดลง** โดยในช่วงปี 2558-2560 ลดลงเฉลี่ยร้อยละ -1.37
- **มูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้น** โดยในช่วงปี 2558-2560 เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 7.74
- **การได้เปรียบดุลการค้าลดลง** โดยในช่วงปี 2558-2560 ขาดดุลการค้าเฉลี่ยร้อยละ -3.57

>> การท่องเที่ยว ภาคตะวันออกมีอัตราการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวเฉลี่ยเท่ากับระดับประเทศ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลและหมู่เกาะ เช่น หาดพัทยา เกาะล้าน หาดจอมเทียน เกาะเสม็ด เป็นต้น

- **ปี 2560 มีผู้มาเยี่ยมเยือน จำนวน 40 ล้านคน** รายได้จากการท่องเที่ยว 321,959.75 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 13 ของประเทศ)
- **จังหวัดชลบุรี มีผู้มาเยี่ยมเยือนมากที่สุด** คิดเป็นร้อยละ 10.96 ของจำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนภาคตะวันออกทั้งหมด รองลงมา คือ ระยอง และฉะเชิงเทรา
- **การคาดการณ์แนวโน้มในพื้นที่ภาคตะวันออก** พบว่า ผู้มาเยี่ยมเยือนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น 40 ล้านคน ในปี 2560 เป็น 229 ล้านคนในปี 2580

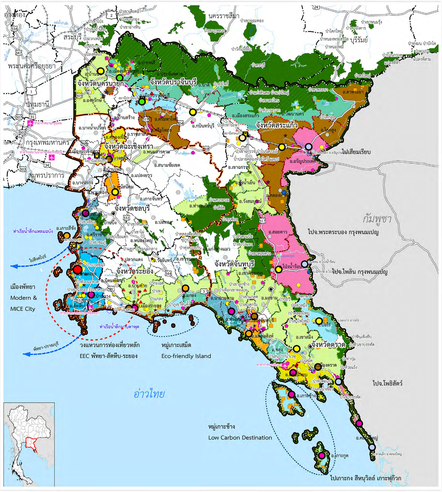

การวางผังนโยบายระดับภาค ภาคตะวันออก

กรมโยธาธิการและผังเมือง

การวิเคราะห์ศักยภาพเชิงพื้นที่

1 พื้นที่อนุรักษ์หรือพื้นที่กันออก โดยควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ พื้นที่ป่าไม้ ป่าชายเลน ชายฝั่งทะเล แหล่งน้ำ พื้นที่ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม พื้นที่ลาดชันมากกว่าร้อยละ 35 และพื้นที่กฎหมายควบคุมการใช้ประโยชน์หรือการพัฒนาก่อสร้าง เป็นต้น

2 พื้นที่รองรับการพัฒนาในการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ ได้แก่ พื้นที่พัฒนาเมือง พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่อุตสาหกรรม

พื้นที่พัฒนาเมือง เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเมืองใหม่และเมืองเดิมกระจายตัวอยู่บริเวณริมแม่น้ำ แนวชายฝั่ง และตลอดแนวถนนสุขุมวิท

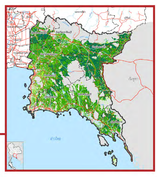

พื้นที่เกษตรกรรม เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมต่อการเกษตร เพื่อรักษาแหล่งผลิตอาหารและผลไม้ ส่วนใหญ่กระจายตัวอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำปราจีนบุรี และแม่น้ำบางปะกง และตอนใต้ของภาค ได้แก่ จันทบุรี ตราด

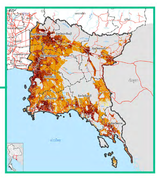

พื้นที่อุตสาหกรรม เป็นบริเวณที่เป็นที่ตั้งนิคมอุตสาหกรรมและบริเวณที่มีศักยภาพความเหมาะสม ส่วนใหญ่กระจายตัวอยู่บริเวณต่อเนื่องกับพื้นที่เมืองหรือนิคมอุตสาหกรรมในปัจจุบัน และตามแนวถนนจ.ชลบุรี และจ.ระยองใกล้ชายฝั่งและท่าเรือ

พื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นพื้นที่ป่าไม้ ป่าชายเลน พื้นที่ชลประทาน แหล่งน้ำ และชายฝั่งทะเล เพื่อสงวนรักษาสภาพแวดล้อมและความสมดุลของธรรมชาติและระบบนิเวศ

SWOT ANALYSIS

S

- ลักษณะที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของภาคติดต่อกับภาคมหานครภูมิภาคอื่นๆ และมีพรมแดนติดต่อกับประเทศกัมพูชา
- มีความอุดมสมบูรณ์ทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงมรดกทางประวัติศาสตร์-วัฒนธรรม
- เป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมนิคมอุตสาหกรรมและเขตส่งเสริมพิเศษใน EEC ที่สามารถรองรับการลงทุนได้หลากหลายรูปแบบ
- มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับนานาชาติ
- มีท่าเรือน้ำลึก และระบบโครงข่ายการขนส่งทางถนน และรถไฟที่สนับสนุนการเปิดประตูขนส่งของประเทศ

W

- ประสบปัญหาความเสี่ยงต่อการขาดแคลนทรัพยากรน้ำ จากการขยายตัวของเมือง อุตสาหกรรม และแหล่งท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว
- ประชากรและแรงงาน แรงงานในพื้นที่ไม่ตรงต่อความต้องการในตลาดแรงงาน
- มีการกัดเซาะชายฝั่งรุนแรงในอำเภอบางปะกง เมืองระยอง ท่าใหม่ และแหลมสิงห์
- ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

O

- ตั้งอยู่ในแนวระเบียงเศรษฐกิจ (Economic Corridor) ทั้งแนว North-South Economic Corridor และแนว Southern Economic Corridor
- นโยบายส่งเสริมการลงทุนกระตุ้นให้เกิดการขยายการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย
- นโยบายการพัฒนาเมืองใหม่ (New City) หรือเมืองอัจฉริยะ (Smart City)
- โครงการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์

T

- การขยายตัวทางเศรษฐกิจของภาคตะวันออกมีความไม่แน่นอนจากปัจจัยภายนอก เช่น การเปิดเสรีก่อให้เกิดการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้น
- การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของภาค
- การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ ที่ภาคการผลิตในพื้นที่ต้องปรับตัวให้ทัน

TOWS MATRIX

S+O

กลยุทธ์เชิงรุก

- ผลักดันภาคตะวันออกให้เป็นศูนย์กลางความเชื่อมโยงระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ เชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่า(Value Chain) และคลัสเตอร์ของเศรษฐกิจทุกสาขา
- สร้างมูลค่าเพิ่มภาคเกษตรกรรมควบคู่กับภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ
- ผลักดันการพัฒนาศักยภาพของเมืองตามบทบาทและพัฒนาเมืองใหม่และเมืองอัจฉริยะให้เป็นพื้นที่ต้นแบบ
- ส่งเสริมการร่วมมือทางการท่องเที่ยว เกษตรกรรมกับประเทศเพื่อนบ้าน
- พัฒนากำลังคนในสาขาและกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย

W+O

กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- ปรับปรุงและพัฒนาด้านฝีมือแรงงานเพื่อรองรับอุตสาหกรรมใหม่
- วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการผลิตนำมาใช้ในอุตสาหกรรมทุกประเภท
- จัดโซนนิ่งการใช้ที่ดินและบริหารจัดการการใช้ที่ดิน
- พัฒนาโครงข่ายคมนาคมในระดับพื้นที่ย่อยเข้ากับโครงข่ายหลัก
- จัดเตรียมสาธารณูปโภคด้านการจัดการขยะ ของเสียให้ครอบคลุม
- พัฒนาแหล่งน้ำเพิ่มเติม ปรับปรุงฟื้นฟูแหล่งน้ำเดิม พัฒนาระบบโครงข่ายท่อส่งน้ำสายหลัก
- ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคส่วน

S+T

กลยุทธ์เชิงรับ

- สนับสนุนการพึ่งพาตนเองของภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม
- กำหนดเขตการใช้ที่ดิน (Zoning) ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่
- กำหนดมาตรการควบคุมการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลเพื่อการพัฒนาควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากร
- กำหนดมาตรการในการอนุรักษ์พื้นที่ทรัพยากรทางธรรมชาติและทางประวัติศาสตร์
- ประสานความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคอาเซียนเพื่อพัฒนาพลังงานร่วมกันในระยะยาว

W+T

กลยุทธ์เชิงป้องกัน

- วางแผนตั้งรับการเพิ่มของประชากรแฝงเพื่อการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐาน และบริการสาธารณะในระยะยาว
- ส่งเสริมแนวทางในการกระจายความเจริญไปนอกพื้นที่ EEC
- วางแผนการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดมูลค่าสูงสุด เช่น ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรที่ดิน
- พัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาภาค เพื่อให้มีการประเมินและติดตามผลการพัฒนา

การวางผังนโยบายระดับภาค ภาคตะวันออก

กรมโยธาธิการและผังเมือง

บทบาทและตำแหน่งการพัฒนา (Positioning) ของภาคตะวันออก

ระดับประเทศ

เชื่อมโยงกับระบบของโลกในลักษณะของ Transportation Hub ที่เป็น Multimodal ทั้งอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว รวมถึงมีประสิทธิภาพในการส่งออกและนำเข้าสินค้า

เป็นแหล่งผลิตอาหาร/ผลไม้ที่สำคัญของประเทศ

ศูนย์กลางอุตสาหกรรมหลักของประเทศ ทั้งอุตสาหกรรมเดิมและอุตสาหกรรมเป้าหมาย

แหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย ระดับประเทศ และนานาชาติ รวมถึงภาคบริการที่ได้มาตรฐานสากล

พื้นที่ศักยภาพในแนวระเบียงเศรษฐกิจ 3 แนวแกน ได้แก่ แนวระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออกตะวันตก แนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือใต้ และแนวระเบียงเศรษฐกิจตอนใต้ ที่เชื่อมโยงภูมิภาคอาเซียนกับโลกตะวันตกและตะวันออก

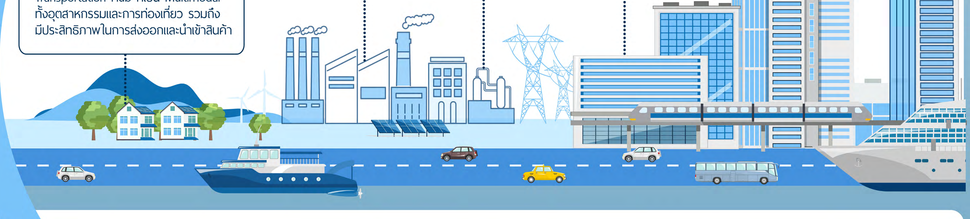

ระดับกลุ่มจังหวัด

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 (ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง)

- ฐานเศรษฐกิจชั้นนำและศูนย์กลางโลจิสติกส์
- แหล่งผลิตอาหารและผลไม้เมืองร้อนที่มีชื่อเสียง
- แหล่งท่องเที่ยวชายทะเลนานาชาติและแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนิเวศและเกษตรโดยชุมชน

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 2 (จันทบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี สระแก้ว)

- เมืองแห่งคุณภาพชีวิต
- แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและนิเวศ
- แหล่งผลิตผลไม้ สินค้าเกษตรปลอดภัย
- เมืองสมุนไพรแห่งเอเชีย
- ประตูการค้าชายแดนเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน
- แหล่งอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

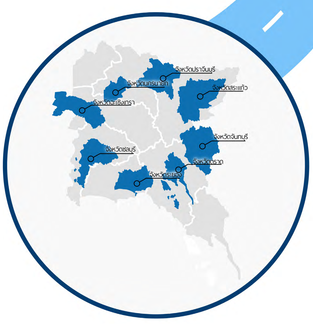

ระดับจังหวัด

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 (ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง)

ฉะเชิงเทรา	ชลบุรี	ระยอง
เมืองที่รองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร	เมืองการค้า การบริการและการบริหารการปกครอง	เมืองนานาชาติที่มีธุรกิจทันสมัย

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 2 (จันทบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี สระแก้ว)

นครนายก	ปราจีนบุรี	จันทบุรี	ตราด	สระแก้ว
เมืองศูนย์กลางการแพทย์และการศึกษา ท่องเที่ยวที่ตอบสนองความต้องการทุกคนที่อยู่ใกล้กทม.และ EEC และเป็นเมืองน่าอยู่	เมืองศูนย์การค้าและบริการ ศูนย์กลางการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรไทย ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ศูนย์กลางผลไม้ เมืองท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเชื่อมโยงการค้าชายแดน	ศูนย์กลางผลไม้ ท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลและหมู่เกาะนานาชาติ และการค้าชายแดน	เมืองประตูเศรษฐกิจ การค้าชายแดน ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

Eastern Regional Plan

การวางผังนโยบายระดับภาค ภาคตะวันออก

กรมโยธาธิการและผังเมือง

วิสัยทัศน์การพัฒนาภาคตะวันออก

"ภาคตะวันออกเป็นภาคแห่งการพัฒนาเศรษฐกิจชั้นนำ
ที่ยั่งยืนของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
Sustainable Leading Economy Development Region of Southeast Asia"

วัตถุประสงค์ของผังนโยบายระดับภาค ภาคตะวันออก

ส่งเสริมการเชื่อมโยงกับประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศกัมพูชา รวมทั้งการเชื่อมโยงกับแนวความคิดริเริ่มสายพานและเส้นทาง (BRI) ของสาธารณรัฐประชาชนจีน

ส่งเสริมสมดุลของการพัฒนาพื้นที่เมือง อุตสาหกรรม และเกษตรกรรม ตามศักยภาพของที่ตั้ง ควบคู่กับการจัดการสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ตั้งแต่พื้นที่ป่าเขาจนถึงพื้นที่ชายฝั่งทะเลและเกาะ

วางผังพัฒนาระบบเมืองตามบทบาทหน้าที่ และมีความเชื่อมโยงกับนานาชาติ ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการให้เกิดประสิทธิภาพ ที่ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากร

ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคตะวันออก

7Cs

01 COMPETITIVENESS
ขีดความสามารถในการแข่งขัน
มุ่งเน้นไปที่ การจัดการด้านต้นทุน คุณภาพ และเวลา อย่างเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยเพิ่มผลิตภาพและการสร้างนวัตกรรม ที่เน้นไปที่การสร้างและพัฒนาสิ่งใหม่หรือผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูง

02 COMPLEMENTARY
ภาคแห่งการเติมเต็ม และพึ่งพาอาศัย เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายและเชื่อมโยงการพัฒนาของประเทศมหาอำนาจ ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี สังคมการบริโภคใหม่ๆ เป็นพื้นที่นำร่องของกิจกรรมทางเศรษฐกิจยุคใหม่

03 CO-CREATION
ภาคแห่งการร่วมสร้างของทุกภาคี พัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีการร่วมสร้างในทุกระดับ และทุกมิติการพัฒนา ทั้งภาคตะวันออกและประเทศเพื่อนบ้าน

04 COUNTER BALANCE
ภาคแห่งการพัฒนาอย่างสมดุล พัฒนาที่สร้างความสมดุลในมิติต่างๆ โดยกระจายบทบาทการพัฒนาที่เป็นไปอย่างสมดุล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

05 CONNECTIVITY
ภาคแห่งการเชื่อมโยง เป็นศูนย์กลางของการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่เอเชียตะวันออก เอเชียใต้-กลาง กลุ่มประชาคมอาเซียน

06 CIRCULAR ECONOMY
ภาคที่ขับเคลื่อนด้วยเศรษฐกิจหมุนเวียน พัฒนาด้วยเศรษฐกิจหมุนเวียนไปสู่การบรรลุเป้าหมายของ SDGs นำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากร และสิ่งแวดล้อมของภาคอย่างยั่งยืน

07 CREATIVE INDUSTRIES
ภาคที่ขับเคลื่อนด้วยอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ สร้างมูลค่าเพิ่มจากอุตสาหกรรมเดิมด้วยนวัตกรรมและประสบการณ์ร่วมให้ลูกค้ามีโอกาสร่วมสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์

"ภาคแห่งการพัฒนาเศรษฐกิจชั้นนำ
ที่ยั่งยืนของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้"
Sustainable Leading Economy Development Region of Southeast Asia

ทิศทางและเป้าหมาย

01 มีพื้นที่เมืองและชนบทที่ทันสมัยและน่าอยู่โดยใช้เทคโนโลยี อีกทั้งมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

02 มีโครงสร้างพื้นฐานที่เชื่อมโยงด้วยโครงข่ายดิจิทัล ตลอดจนระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

03 มีระบบขับเคลื่อนเศรษฐกิจสมัยใหม่ ที่สามารถสร้างรายได้และคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน รวมถึงต่อยอดเศรษฐกิจเดิมและส่งเสริมโอกาสทางเศรษฐกิจใหม่

04 อนุรักษ์และสงวนรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ รวมทั้งการดำรงรักษาหรือบูรณะพื้นที่ที่มีคุณค่าทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรมและประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี

05 เป็นภาคที่สามารถพึ่งพาตนเอง มีการจัดการใช้และหมุนเวียนทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเป็นฐานของการพัฒนาภาค

การวางผังนโยบายระดับภาค ภาคตะวันออก

กรมโยธาธิการและผังเมือง

ร่างผังนโยบายระดับภาค ภาคตะวันออก พ.ศ.2580

วัตถุประสงค์ในการวางและจัดทำผังนโยบายระดับภาค

เพื่อพัฒนาพื้นที่ระดับภาค ให้สอดรับกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ บริบทการพัฒนาประเทศ รวมทั้งสอดคล้องและเชื่อมโยงกับผังนโยบายระดับประเทศ แผนพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดฯ

ครอบคลุมอาณาบริเวณพื้นที่ 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครนายก จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดสระแก้ว จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด **มีพื้นที่ประมาณ 36,735.70 ตารางกิโลเมตร**

กำหนดนโยบายการพัฒนา 4 ด้าน

1. ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน
2. ด้านการพัฒนาเมืองและชนบท
3. ด้านการคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์
4. ด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และบริการสาธารณะตามโครงสร้างพื้นฐาน

การวางผังนโยบายระดับภาค ภาคตะวันออก

กรมโยธาธิการและผังเมือง

ร่างผังนโยบายระดับภาค ภาคตะวันออก (รายสาขา)

ประกอบด้วย 13 แผนผัง ดังนี้

แผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน

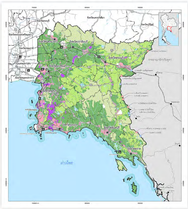

- เป็นกรอบชี้นำการพัฒนาด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่เมืองและชนบท
- กำหนดพื้นที่รองรับการพัฒนาและความต้องการในอนาคต และลดความขัดแย้งของการใช้ประโยชน์ที่ดิน
- วางระบบการใช้ประโยชน์ที่ดินให้สอดรับกับทรัพยากรธรรมชาติและศักยภาพของพื้นที่

แผนผังแสดงการตั้งถิ่นฐานและระบบชุมชน

- เป็นกรอบชี้นำการพัฒนาด้านระบบเมืองตามลำดับศักย์และบทบาทหน้าที่
- กำหนดแนวทางการพัฒนาการตั้งถิ่นฐานและระบบชุมชน
- กำหนดมาตรการ วิธีการดำเนินงานเพื่อเป็นกรอบในการวางและจัดทำผังเมืองระดับต่างๆ

แผนผังพื้นที่พัฒนาพิเศษ

ส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว โดยสร้างโอกาสให้พื้นที่ที่มีศักยภาพในการลงทุน การพัฒนา การเป็นประตูทางเศรษฐกิจของภาค (gateway) และการเป็นเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

แผนผังแสดงระบบการคมนาคมและการขนส่ง

- พัฒนาโครงข่ายคมนาคมและขนส่งให้มีประสิทธิภาพและครอบคลุม และเชื่อมโยงพื้นที่ภาคกับภูมิภาคอื่นๆ
- สนับสนุนการคมนาคมและขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ
- พัฒนาระบบโลจิสติกส์การขนส่งให้มีประสิทธิภาพในการแข่งขันทางการค้าและรองรับการขยายตัวของเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจใหม่

แผนผังแสดงแหล่งศิลปวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

กำหนดแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาให้เป็นมรดกและเอกลักษณ์ของภาค รวมทั้งมาตรการการใช้ที่ดินของพื้นที่โดยรวม เพื่อให้พื้นที่อนุรักษ์แหล่งมรดกศิลปวัฒนธรรม ที่มีชีวิตอยู่ร่วมกับประชาชนได้

แผนผังระบบสาธารณูปโภค

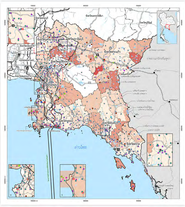

- พัฒนาการบริการรองรับความต้องการในกิจกรรมต่างๆ และได้มาตรฐาน ส่งเสริมความยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อม
- กำหนดขอบเขตการให้บริการและลำดับความเร่งด่วนการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค

แผนผังแสดงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ

- กำหนดแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศที่มีคุณค่า
- กำหนดแนวทางและมาตรการบริหารจัดการและใช้ประโยชน์แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ ที่มีคุณค่าอย่างเหมาะสมและยั่งยืน

แผนผังระบบสาธารณูปการ และบริการสาธารณะตามโครงสร้างพื้นฐาน

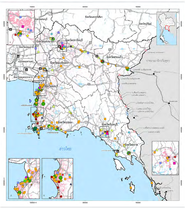

- พัฒนาการบริการรองรับความต้องการในกิจกรรมต่างๆ และได้มาตรฐาน ส่งเสริมความยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อม
- กำหนดขอบเขตการให้บริการและลำดับความเร่งด่วนการพัฒนาระบบสาธารณูปการ

แผนผังแสดงผังน้ำ

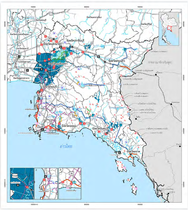

- กำหนดแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สำหรับการจัดการทรัพยากรน้ำ
- สร้างสมดุลด้านความต้องการใช้น้ำและปริมาณทรัพยากรน้ำ รองรับความต้องการใช้น้ำด้านต่างๆ
- ส่งเสริมการบริหารจัดการทั้งในด้านการป้องกันน้ำท่วม และรองรับปัญหาการขาดแคลนน้ำและภัยแล้ง

แผนผังแสดงเขตพัฒนาการท่องเที่ยว

- ยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยวภาคตะวันออกให้แข่งขันในระดับสากล เป็นศูนย์กลางการเดินทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงที่หลากหลาย
- ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในเชิงกลุ่มพื้นที่ และนำมาสร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์

แผนผังแสดงการเชื่อมโยงประเทศในภูมิภาค

- สร้างความเข้มแข็งในการเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคในการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและความเป็นหนึ่งเดียวในภูมิภาค
- กำหนดความเชื่อมโยงการพัฒนาตามแนวระเบียงเศรษฐกิจกับระบบโครงข่ายการคมนาคมขนส่ง

แผนผังเพื่อการพัฒนาเมืองและชนบท

- สร้างความสมดุลการพัฒนาชุมชนเมืองและชนบท
- เสริมสร้างชุมชนขนาดเล็กให้เป็นชุมชนขนาดใหญ่เพื่อแบ่งเบาภาระของศูนย์กลางเมืองเดิม
- กำหนดแนวทางการพัฒนาเมืองและชนบทให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาเชิงพื้นที่

แผนผังแสดงระบบป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ

- ป้องกันและควบคุมพื้นที่เสี่ยงภัยจากภัยธรรมชาติ และมนุษย์สร้างขึ้น
- กำหนดพื้นที่และจัดกลุ่มที่ตั้งให้เกิดความเหมาะสม และลดปริมาณการตั้งถิ่นฐานและพัฒนาเมืองในพื้นที่เสี่ยงภัย
- กำหนดแนวทางการลดผลกระทบและเตือนภัยจากภัยพิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

การวางผังนโยบายระดับภาค ภาคตะวันออก

กรมโยธาธิการและผังเมือง

วิธีการนำผังนโยบายระดับภาค ภาคตะวันออกไปสู่การปฏิบัติ

ความสัมพันธ์ของผังนโยบายระดับภาค ภาคตะวันออก กับยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้อง

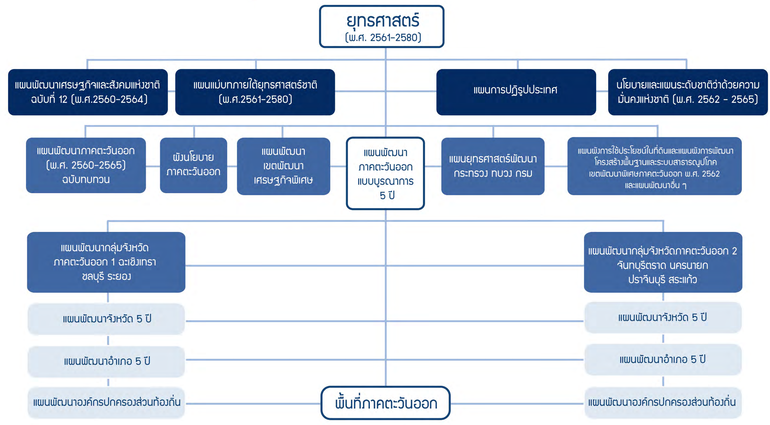

องค์กรการบริหารแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ภาคตะวันออก

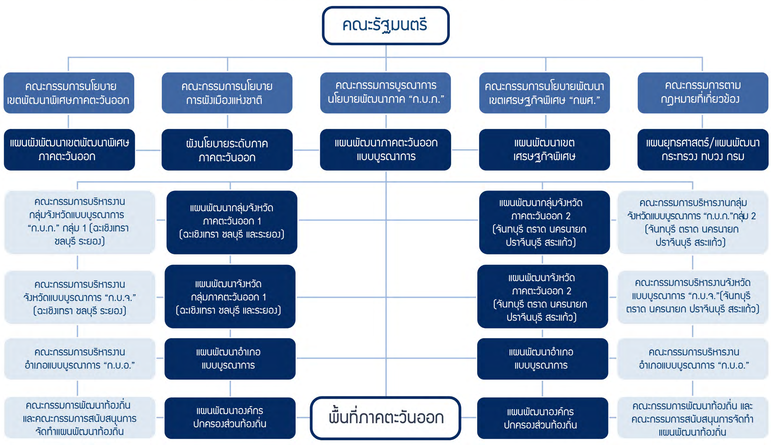

สรุปการนำผังนโยบายระดับภาค ภาคตะวันออกไปปฏิบัติ

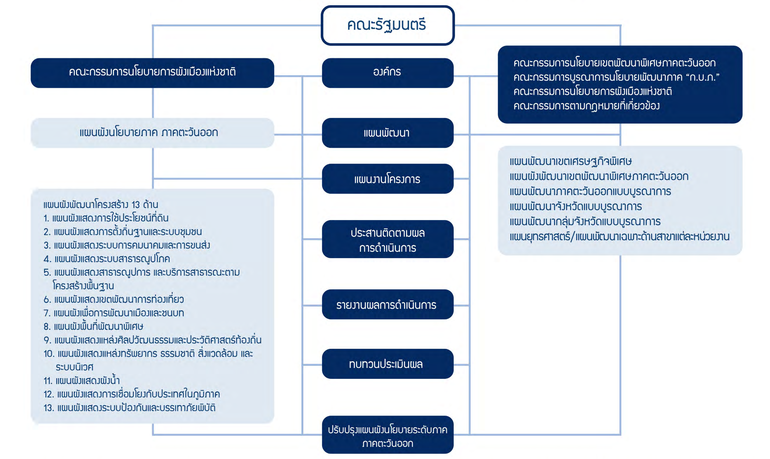

การทบทวนประเมินผลและการปรับปรุง หรือจัดทำผังนโยบายระดับภาค ภาคตะวันออก

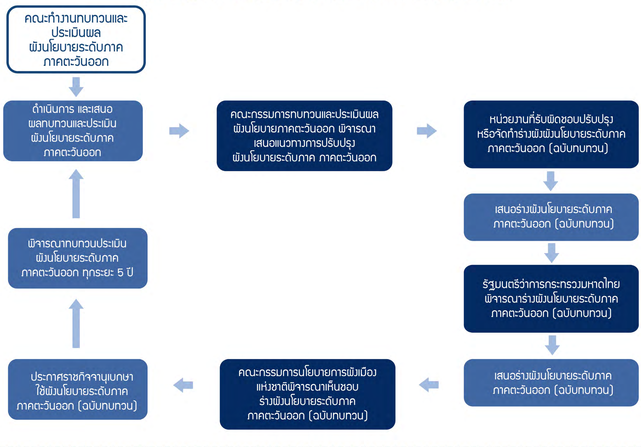

การวางผังนโยบายระดับภาค ภาคตะวันออก

กรมโยธาธิการและผังเมือง

กระบวนการมีส่วนร่วม

กระบวนการวางผัง

1. การวิเคราะห์สถานการณ์และทิศทางการพัฒนานโยบายระดับภาค
2. การจัดทำวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ร่างผังแนวคิด
3. การจัดทำกรอบนโยบายการใช้พื้นที่ภาค
4. ผังนโยบายการพัฒนารายสาขา
   - (1) ผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน
   - (2) ผังการตั้งถิ่นฐานและระบบชุมชน
   - (3) ผังระบบการคมนาคมและการขนส่ง
   - (4) ผังระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการและบริการสาธารณะตามโครงสร้างพื้นฐาน
   - (5) ผังเขตพัฒนาการท่องเที่ยว
   - (6) ผังการพัฒนาเมืองและชนบท
   - (7) ผังพื้นที่พัฒนาพิเศษ
   - (8) ผังแหล่งศิลปวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
   - (9) ผังแหล่งทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ
   - (10) แผนผังแสดงผังน้ำ
5. การยกร่างผังนโยบายระดับภาค
6. ประกาศผังนโยบายระดับภาคในราชกิจจานุเบกษา

ติดตามความคืบหน้าการดำเนินการตามนโยบาย (ระยะ 3 ปี แรก)

ประเมินผลประสิทธิภาพนโยบาย (ระยะ 4 ปี)

ทบทวนผังนโยบายระดับภาค

การมีส่วนร่วม

การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Work Shop) และ การประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) เพื่อระดมความคิดเห็น

- **ครั้งที่ 1** ปัญหา ความต้องการ และทิศทางการพัฒนาภาค
- **ครั้งที่ 2** วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์ และกรอบนโยบายการใช้พื้นที่ภาค
- **ครั้งที่ 3** จัดทำร่างผังนโยบายระดับภาค

กลุ่มเป้าหมาย
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องภาครัฐ อปท. รัฐวิสาหกิจ เอกชน ประชาสังคม กลุ่มอาชีพ ประชาชน สถาบันการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ

การประชุมกลุ่มย่อยเฉพาะด้าน (Focus Group)
ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเชื่อมโยงภูมิภาค ด้านการพัฒนาเมืองและชนบท ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน ด้านทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และด้านการคมนาคมขนส่งและโครงสร้างพื้นฐาน ฯลฯ

มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูล รับฟังความคิดเห็นผ่านทาง **แผ่นพับ Website Facebook QR Code หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์**

- ประชุมสัมมนาประกาศใช้ผังนโยบายระดับภาค
- ประชุมและสรุปการทบทวนผังนโยบายระดับภาค

พื้นที่เป้าหมาย

ภาค / กลุ่มจังหวัด

- ภาคกรุงเทพฯและปริมณฑล
- ภาคกลาง
- ภาคตะวันออก
- ภาคเหนือ
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ภาคใต้